

l'ús d'*ociure* amb aquest sentit, però la freqüència dels exemples en aquest text indica que es tracta d'un ús prou corrent, i de fet això no sorprèn si recordem que els verbs com *amortar*, *matar*, *amatar* i *morir* s'usaven amb el mateix valor. Devia ser comú també en gascó antic, car hi trobem *auside lo foec* en el sentit figurat de 'destruir o atacar la llar d'algu': «Item si augun *ausiderà lo foec* en la diite patz --- pague ---» (doc. de 1243, *Cart. Ossau*, p. 46); un altre ex. en un doc. de 1277 (ib., p. 53). En gascó el sentit de 'destruir' devia ser ben comú, car ha passat a l'aragonès. JCoromines (1966) va anotar a *Echo* la frase: «*ausiden* la selva ('destrueixen el bosc)'. D'altra banda, la forma *ausí* que S. Z. Costa dóna de Benasc amb el significat de «pegar, coger por el cuello, amenazar», deu venir de l'aràneg *ausí* 'matar'.⁷

DERIV.: *Auciedor*, ant. [Llull, *Contempl.*, 117, 12; cf. *auceidor* ib., 48, 27]; *occidor* [DFa.], mot purament literari usat per alguns escriptors moderns, veg. *AlcM*. *Occiment*, ant. 'acte d'occir' [CostTort.: «Lo huyten capítol, de mort o *occiment* de bestiar menut o gros ---» (ed. Oliver, p. 436)]. *Ocís*, part. pass. d'*ociure*; com a adj. un ex. del S. XIII i un altre del fals Boades en *AlcM*; *Dag.* n'inclou un ex. del S. XVI com a subst.: «lo cos de l'*occis* ---»; sembla haver continuat en alguna part: *AlcM* dóna *osit* [uzit] 'matat' del Penedès amb l'ex. «Talment va deixar-lo com *osit*», ço que cal acollir amb incredulitat. *Occisió*, ant. un ex. del *Pecador Remut* de Felip de Malla en *Dag.*; usat també per algun escriptor modern (*AlcM*).

¹ JCarner usa de vegades la forma *occiure* (veg. en L. Busquets, *Aportació lèx. de Josep Carner a la llen. lit. cat.*, Barcelona 1977, p. 377), però convenidria veure si ho feia en to seriós o amb ironia lleugera. — ² Citem de P. Russell-Gebbett, *Med. Cat. Ling. Texts* (Oxford 1965), p. 71.7, 83.42 respect. —

³ JCoromines (*LleuresC*, 272, n. 28) a la vista d'aquesta forma, i *oceyts* que apareix en un vers agut de vuit síl·labes en els *Set Savis*, v. 758 («si *oceyts* aquest infant»), i les formes d'imperfect com *auceïa*, examina la possibilitat d'un infinitiu *oceir*; notem també l'existència de *auceidor* al costat d'*auciedor* en Llull (veg. aquí en els derivats). — ⁴ D'altra banda, roms. *ucide* i logud. *okkiere*, *bokkire* suposen OCCIDERE (REW, 6030). — ⁵ Rohlf, *Hist. Gram. It. Spr.* I, § 134. — ⁶ Veg. s. v. ALZINA en aquest diccionari. — ⁷ No es dóna en Ferraz, ni en la compilació recent A. Ballarín, *Vocab. de Benasque (Archivo Fil. Arag.* XVI-XVII, 1965-66, A-Estrús, pàgines 127-211). Si no es tracta d'un malentès de S. Z. Costa aquest sentit deu ser una extensió d'*ausir* 'matar' en amenaces tipus «que te quero *ausí!*» pegant cops o agafant pel ganyot.

OCEA, pres del llatí *oceanus*, i aquest del grec *ὠκεανός* id. □ 1.ª doc.: fi S. XIV.

Dag. cita el següent ex. del 1.er *Crest.* d'Eiximenis, cap. 255: «Vers Frigia e lo gran *ozean*, acostant-se a la tremuntana». Fou freqüent el seu ús com a adjectiu (*oceà*, *-ana*), sobretot en la construcció *mar oceà*

d'acord amb el llatí *mare oceanum*. *Dag.* duu exemples del *Tirant* («--- la mar *oceana* ---») i de J. Pujades (1601-30): «--- navegant per la costa del *mar oceà*», «Espanya qui confronta ab lo *mar oceà*». Una variant *occedà*, *-eana*, poc justificable, sembla ser prou estesa fins al començ del S. XIX: es troba en *Llibre del Tresor* (a. 1418) de B. Latini (*NCl.* II, 26.27; 27.61), i en *Curial*: «totes les tempestats que [tu] sols mostrar en les mars *occeanes*, e axí mateix en tot aquell stret de Gibraltar» (*NCl.* III, 47.5); *Dag.* ens dóna de Tomich (1494) «--- la mar *occeana* ---», i *AlcM* de Turell, *Recort* (1476): «Vengueren en les parts *occeanes* e subjugaren aquella terra»; *AlcM* citant a més de l'edició de 1534 de Tomich inclou «lo nostre *mar oceano*». Aquesta forma amb *-o* és la que trobem en *DTo.* (s. v. *mar*) i en Lacav. 1696 («Lo *ocean* ocupa gran part de la terra»), i que encara apareix, si bé amb *-cc-* i accentuada en *é*, amb imitació del cast., en Belv. (1805) i Lab. (1839): *occeano*. Notem que la variant amb *-cc-* també es donà en cast. (*DCEC* III, s. v. *océano*). En fr. *océan* es documenta ja el 1125, i *mer océane* des del S. XIII fins al S. XVIII.

Però no hem de transigir amb aqueixa mala accentuació *ocèano* que no ha estat mai catalana, per més que la vagi admetre algun lexicògraf mal informat, i que en realitat és un castellanisme a desgrat de les seves aparences llatinitzants, que al capdavall el mot és grec i no pas llatí, i el grec no hi dóna peu. El mot, pres per via erudita, va entrar amb l'accentuació *océanum*, fins en it. i en cast., accentuació que en castellà mateix va ser general fins a princ. S. XIX, i jo recordo que encara cap als anys 1910-20 molts castellans mantenien aquesta vella accentuació en llur llengua. Ells són amos de la seva llengua i facin-hi el que vulguin, que no és la nostra; fóra un provincialisme ridícul imitar-los. En català bé podem assegurar que no s'ha dit mai així, si no és per part d'algun mestre d'escola acastellanat: fr. i oc. *océan*, port. *oceano* (constant des del S. XV fins avui); angl. *ocean*, al. *ozean*, amb l'accentuació adaptada a l'estructura d'aquestes llengües; l'estructura del cast. i l'it. es prestava a canviar l'accentuació adoptant la llatina; en català s'hi oposa absolutament l'estructura de la nostra: més que enlloc segons la pronúncia del val. i del cat. occidental, on per donar-li una forma popular se n'hauria hagut de fer **ocèen*, amb *e*, idea ridícula. En el fons es tracta doncs d'un greu castellanisme, sense excusa en la nostra llengua. Amb astorament veiem que el Sr. Rubio Vela ha posat *ocèan* en el seu bon llibre *Epist. Val. Med.*, p. 147. Esperem que no trobi imitadors entre els valencians aqueixa iniciativa cismàtica i acastellanada, i ens meravella que la hi hagin admesa en una excellent collecció valenciana.

DERIV.: *Oceànic*, *-a*, *oceanògraf*, *-a*, *oceanografia*, *oceanogràfic*, *-a*.

OCELL (amb forma variant *aucell*) i l'antic i avui dial. *ausell*, provenen del llatí AVICELLUM, dim. d'AVIS f. 'ocell', per una síncope de la *i* en dues èpoques diferents. □ 1.ª doc.: en *Hom. d'Organyà* que duu *ocels*